

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Doma laukums 8A, Rīga, LV-1939, Latvija, tālr. +371 67221848, e-pasts neplp@neplp.lv, www.neplp.lv

Rīgā, 2024.gada 14.martā

LĒMUMS Nr. 104/1-2

*Par piekļuves liegšanu tīmekļa vietnēm <https://mk-pskov.ru/>; <https://life.ru/>;
<https://www.pnp.ru/>; <https://news-front.su/>; <https://russkie.org/>; <https://ont.by/>;
<https://www.sb.by/>; <http://www.council.gov.ru/>; <https://x-true.info/>*

Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome (turpmāk – Padome) šādā sastāvā – Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš, Padomes priekšsēdētāja vietniece Aurēlija Ieva Druvieta, Padomes locekles Ieva Kalderauska un Ilva Milzarāja, Padomes loceklis Andis Plakans –, izvērtējot Padomes Monitoringa departamenta 2024.gada 31.janvāra pārbaudes ziņojumus Nr. P/2024/16/6-4, P/2024/17/6-4, P/2024/18/6-4 un 2024.gada 9.februāra pārbaudes ziņojumu Nr. P/2024/20/6-4,

konstatē:

[1] Padome, veicot Latvijas informatīvās telpas monitoringu nolūkā veikt tai Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likuma 60.pantā noteiktās funkcijas, ir veikusi dažādu tīmekļa vietņu pārbaudi, vērtējot tīmekļvietnēs izvietoto audio, audiovizuālo un rakstisko saturu.

[2] 2024.gada 6.martā Padome ir saņēmusi vēstuli no citas kompetentās valsts pārvaldes iestādes, kurā sniegta informācija par tīmekļa vietņu <https://mk-pskov.ru/>; <https://life.ru/>; <https://www.pnp.ru/>; <https://news-front.su/>; <https://russkie.org/>; <https://ont.by/>; <https://www.sb.by/>; <http://www.council.gov.ru/>; <https://x-true.info/> pārbaudi un tajā konstatēto informāciju. Vēstulē norādīts, ka ir ticis konstatēts, ka minētās tīmekļa vietnes tiek izmantotas Krievijas agresīvās propagandas atbalstīšanai, tajā skaitā izplatot sagrozītu un nepatiesu informāciju par Krievijas uzsākto karu pret Ukrainu un Krievijas pastrādātajiem kara noziegumiem un tos attaisnojot.

[3] Veicot minēto tīmekļa vietņu pārbaudi (*pārbaudes rezultāti apkopoti Padomes Monitoringa departamenta 2024.gada 31.janvāra pārbaudes ziņojumos Nr. P/2024/16/6-4, P/2024/17/6-4, P/2024/18/6-4 un 2024.gada 9.februāra pārbaudes ziņojumā Nr. P/2024/20/6-4, kā arī kompetentās iestādes 2024.gada 6.marta vēstulē Nr.21/2024/1542–IP*) Padome un kompetentā valsts pārvaldes iestāde ir konstatējusi, ka minētajās tīmekļa vietnēs tiek izplatīta sagrozīta un nepatiesa informācija par notikumiem pasaulē, tajā skaitā arī par karu Ukrainā, attaisnojot Krievijas veiktās darbības. Tāpat izplatīta arī naidu kurinoša informācija un informācija, kura diskreditē Latvijas valsti un NATO. Šāda informācija Latvijas informatīvajā telpā var radīt maldīgu priekšstatu par notikumiem pasaulē, negatīvi ietekmēt dažādu

sabiedrības grupu līdzaspastāvēšanu un radīt apdraudējumu Latvijas valsts drošībai. Turpmāk lēmumā tiek norādīts, kāda veida informācija minētajās tīmekļa vietnēs ir izvietota.

[3.1] tīmekļa vietnē <https://mk-pskov.ru> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.1.1] karš Ukrainā tiek dēvēts par specoperāciju, saīsinājumā “CBO” (tulkojumā “SVO” jeb “*Speciālā vajennāja operācija*”);

[3.1.2] Ir publicēts raksts: “*Zalužnijs uzvarēja Zelenski: cīņa par Ukrainu ieiet izšķirošā fāzē*”, kas tiek pasniegts šādi: “*Otrdienas vakarā nevienaldzīgi pilsoņi vēroja episko cīņu, kas risinājās Ukrainā starp alkoholiķi (pēc tautas deputāta Bezuglas teiktā) un narkomānu (kas ir acīmredzams bez neviena tautas deputāta). Līdz rītam kļuva skaidrs, ka alkoholiķis ir uzvarējis: Zalužnijs joprojām ir Ukrainas bruņoto spēku virspavēlnieks, Zelenskis nevarēja viņu noņemt. Taču interesants ir nevis tas, kurš uzvarēja, bet gan pats skandalozās cīņas fakts: ir acīmredzams, ka cīņa par Ukrainas jautājumu Rietumos ieiet mājās.*”;

[3.1.3] Vladimirs Zelenskis ir pārvērties politiskā “karīkā” jeb “pundurī”, jo visu ieinteresēto personu acu priekšā nevarēja atlaist savu padoto Valēriju Zalužniju, līdz ar to Zelenskis vairs nav priekšnieks un Zelenskis pats sevi ir iedzinis politiskā slazdā;

[3.1.4] Eiropas Savienība ir atradusi viltīgu veidu, kā Ungārijas premjerministru Viktoru Orbānu piespiest atbalstīt Ukrainas finansēšanu, tas ir, sabotējot Ungārijas ekonomiku.

[3.2] tīmekļa vietnē <https://life.ru/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.2.1] karš Ukrainā tiek dēvēts par specoperāciju un šai tēmai ir izveidota pat atsevišķa sadaļa;

[3.2.2] tiek sniegta informācija, ka sociālajos tīklos parādījies video, kur krievu karavīrs paspieda roku sagūstītajam Ukrainas karavīram, kuru pēc tam paņēma gūstā;

[3.2.3] Lavrovs ir paziņojis, ka Rietumi nevarot pārtraukt palīdzēt Kijevai prestiža dēļ;

[3.2.4] Ukrainas Ārlietu ministrija ir izplatījusi noslēpumainus atspēkojumus, ka tā nav taisnība, ka Vladimirs Zelenskis ir atstādinājis no amata Ukrainas bruņoto spēku virspavēlnieku Valēriju Zalužniju;

[3.2.5] Krievijas Ārlietu ministrijas oficiālā pārstāve Marija Zaharova uzskata par briesmīgu Eiropas Savienības augstākā pārstāvja ārlietās un drošības politikas jautājumos Žuzepa Borela teikto, ka jebkādas idejas par iespējamo Ukrainas konfliktā iesaistīto pušu samierināšanu ir kļūdainas.

[3.3] tīmekļa vietnē <https://www.pnp.ru/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.3.1] Tā ir Krievijas Federācijas Federālās sapulces elektroniskā avīze, kurā izvietotajos materiālos norādīts, ka Krievijas Ārlietu ministrija Krievijas pilsoņu izsūtīšanu no Latvijas salīdzina ar fašismu;

[3.3.2] Prezidents ir paziņojis par draudiem Krievijai sakarā ar attieksmi pret krieviem Baltijā;

[3.3.3] Krievijas Federācijas vēstniecībā Latvijā ir sašutuši par 82 gadus vecā militārā pensionāra izraidīšanu.

[3.4] tīmekļa vietnē <https://news-front.su/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.4.1] Latvija ir pārvērtusies par īstu nacistisku valsti;
[3.4.2] Latvija nolēmusi konfiscēt Krievijas īpašumu dēļ Kijevas;
[3.4.3] Publicēts raksts: *“Latvija ņem kredītus pašnāvībai”*, kurā tiek sniegta informācija par to, ka Igaunija, Latvija un Lietuva apzināti grauj savu ekonomiku, iepērkot bruņojumu, kurš Baltijas valstīm tāpat nepalīdzēs.

Citāts: *“Tāpēc nenovērtējiet par zemu Baltijas vājprātu. Pašsaglabāšanās instinkts Tallinā, Rīgā un Viļņā jau sen ir zudis un Vašingtona pie pirmās izdevības bez vilcināšanās piešķirs baltiešiem nākamo svēto upuru lomu. Uzreiz pēc ukraiņiem.”*

[3.5] tīmekļa vietnē <https://russkie.org/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.5.1] Publicēts raksts: *“Boriss Katkovs: mūsdienu Latvijā krievi nav nākotnes”*;
[3.5.2] Latvijas nacionālisti kritizē ukraiņu bēgļus par krievu valodas izplatīšanu;
[3.5.3] Publicēts raksts: *“Krievijas Ārlietu ministrija: atbilde par Maskavas nama Rīgā pārņemšanu būs stingra un sāpīga”*.

[3.6] tīmekļa vietnē <https://ont.by/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.6.1] Publicēts raksts: *“Putins: Krievijas pilsoņu deportācija no Latvijas skar Krievijas drošību”*;
[3.6.2] 82-gadīgs Krievijas pilsonis ir deportēts no Latvijas;
[3.6.3] Uz Latvijas robežas algotņi turpina zvērīgi sist bēgļus, kuri lūdz patvērumu.

[3.7] tīmekļa vietnē <https://www.sb.by/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.7.1] Baltkrievijas Republikas Drošības padomes valsts sekretārs ir sniedzis interviju “SB. Baltkrievija šodien”, kurā tiek pausta šāda informācija: *“[...] Turpinās nelikumīga migrantu izspiešana uz mūsu teritoriju no Polijas un Baltijas valstīm. Tikai 2023.gadā Baltkrievijas puse ir apturējusi aptuveni 35 bēgļu nelikumīgu izspiešanu. Pielietotās antihumānās metodes pret migrantiem bieži noved pie to nāves. Pagājušajā gadā Baltkrievijas robežsardze ir dokumentējusi 27 bēgļu nāves gadījumus, kuri gājuši bojā uz robežas, Polijas, Lietuvas un Latvijas robežsargu cietsirdīgas apiešanās rezultātā. [...]”*;

[3.7.2] Ir publicēts raksts *“Latvija. Klusi elšot ...”*, kurā tiek pausta šāda informācija: *“[...] Vispār kas ir Rinkevičs? Viņš sāka kā radio žurnālists un pēc dažiem gadiem viņš pārcēlās uz Aizsardzības ministriju. Karjera strauji attīstījās kā pa sviestu. Viņš ir atklāts geijs un lepojas ar to uz katra stūra. 2018. gadā viņš savu Saeimas vēlēšanu kampaņu vadīja ar saukli “Par spīti Kremlim, Latvija ir un būs veiksmīga valsts”, kas izraisīja pat viņa līdzpilsoņu sašutumu. 2021. gadā kopā ar Rīgas domes priekšsēdētāju Staķi piedalījās Baltkrievijas valsts karoga noņemšanā Rīgā un tā aizstāšanā ar balti sarkan balto audeklu... Prezidentūrā kopš pagājušā gada maija (saņemot 52 deputāta balsis trešajā balsošanas kārtā, no kurām ievēlēšanai nepieciešama 51), iepriekš vadīja Ārlietu ministriju. Studējis arī ASV Nacionālajā aizsardzības universitātē (tagad Eizenhauera Nacionālās drošības un resursu stratēģijas skola). Pietiekami, lai saprastu, kāda veida pipars tas ir. [...]”*;

[3.7.3] Ir publicēts raksts *“Uz gada beigām esam apkopājuši jums demokrātiju “panākumus”, kurā tiek pausta šāda informācija: “[...] Latvija, no jaunākajām ziņām. Latvijas pasta darbinieki jau sākuši izspiegot paši savus iedzīvotājus – sākuši atvērt un lasīt valsts iedzīvotāju vēstules uz Baltkrieviju un Krieviju... Tādus stāstus cilvēki arvien biežāk stāsta žurnālistiem. Piemēram, kāds rīdzinieks nosūtīja pastkarti draudzenei uz Maskavu, taču tā nerasniedza adresātu. Izrādījās, ka vēstuli atvēruši Latvijas pasta darbinieki. Par to norāda atbilstošā uzlīme uz aploksnes. Faktiski Latvijai ir Satversme, un tajā ir 96.pants. Kuram būtu jāgarantē privātās sarakstes neaizskaramība.[...]”*

[3.8] tīmekļa vietnē <http://www.council.gov.ru> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.8.1] Tā ir Krievijas Federācijas Federālās sapulces Federācijas padomes elektroniskā avīze, kurā ir publicēts arī raksts *“Parlamenta iesildīšanās laikā” tika pārrunāta zvejas flotes kuģu būvniecība, bērnu preču nozares attīstība, lauksaimniecības produkcijas pieejamība”, kurā tiek pausta šāda informācija: “[...] Federācijas padomes Konstitucionālās likumdošanas un valsts veidošanas komitejas loceklis Aleksejs Puškovs Informācijas politikas un mijiedarbības ar plašsaziņas līdzekļiem komisijas vārdā nosodīja Latvijas varas iestāžu rīcību, par aģentūras Sputnik galvenā redaktora Lietuvā Marata Kasema aizturēšanu. Senators norādīja, ka starptautiskās organizācijas, kuru mērķis ir aizsargāt žurnālistu tiesības, nekādā veidā nereaģē uz situāciju. “Piedāvājam izmantot UNESCO mehānismu, kā arī vērsties pie EDSO ģenerālsekretāra, lai aizsargātu Latvijas pilsoņa, kurš ir Krievijas aģentūras darbinieks, tiesības. Mums ir jāpieliek pūles, lai viņu atbrīvotu.[...]”*;

[3.8.3] Publicēts raksts *“Senatore no KLDP Aļanasjeva Jeļena par Georga lentes aizliegumu Latvijā”, kurā tiek pausta šāda informācija: “[...] Ar savu aizliegumu viņi kārtējo reizi parāda, ka var būt nacists un ienīst citus. Viņi vēl vairāk sarūgtinās cilvēkus un dos nepareizas vadlīnijas jauniešiem, un viņi paši cietīs. Jebkurš simbols, kas runā par tautas uzvaru, kad šis simbols tiek iznīcināts, tiek iznīcināta tautas vēsturiskā sakne. Man šķiet, ka šādi aizliegumi zināmā mērā ir ņirgāšanās par tiem cilvēkiem, kuri atdeva savu dzīvību par pasauli un nākamajām paaudzēm.[...]”*;

[3.8.4] Publicēts raksts *“Senatori pieņēma paziņojumu saistībā ar likuma “Par Otrā pasaules kara dalībnieku statusu” pieņemšanu Latvijas Saeimā”, kurā tiek pausta šāda informācija: “[...] Federācijas padomes locekļi puda pārliecību, ka Latvijas valstsvaras politika, kas vērsta uz nacistu un viņu līdzdalībnieku faktisku rehabilitāciju, pašu Otrā pasaules kara notikumu versijas likumiska nostiprināšana ir pelnījusi visstingrāko pasaules kopienas nosodījumu.[...]”*

[3.9] tīmekļa vietnē <https://x-true.info/> cita starpā izvietota šāda informācija:

[3.9.1] karš Ukrainā tiek dēvēts par specoperāciju vai Operāciju Z Ukrainā un šai tēmai ir izveidota pat atsevišķa sadaļa. Tāpat tīmekļa vietnē arī ir izveidota atsevišķa sadaļa ar nosaukumu “Bijusī Padomju Savienība”, kurā sagrozīta un maldinoša informācija par to, kas notiek bijušajās Padomju Savienības valstīs;

[3.9.2] Publicēts raksts *“Krievu bruņotās dūres sitiens jau ir tuvu. Maskava sagraus Ukrainas bruņotos spēkus un noķers visus ukraiņu partizānus”*. Rakstā tiek norādīts, ka ne jau ukraiņu bruņotie spēki ir novājinājušies, bet krievi ir kļuvuši stiprāki: *“Krievu “māksla” jau*

gadu spēj cīnīties tādā līmenī, ka katrai divīzijai ir sava atklāšanas sistēma. Tas nav atkarīgs no informācijas, kas nāk no ārpusēs. Viņiem ir savi izlūkošanas līdzekļi dronu veidā. Ukrainas bruņotie spēki tagad cenšas kopēt mūsu pieredzi.”

[3.9.3] Publicēts raksts *“Ātrākais uzvar. Rietumos atklāts Krievijas armijas panākumu noslēpums.”* Rakstā tiek norādīts, ka bruņotajā konfliktā Ukrainā, kas turpinās gandrīz divus gadus, militāro panākumu atslēga bijusi karojošo pušu spēja pielāgoties pastāvīgi mainīgajiem apstākļiem. Un Krievija to esot apguvusi līdz pilnībai: *“Jo ilgāk šis militārais konflikts turpināsies, jo labāk Krievija varēs mācīties, pielāgoties un izveidot efektīvākus un modernākus kaujas spēkus. Lēnām, bet noteikti, Maskava uzņems jaunas idejas no kaujas lauka un attiecīgi mainīs savu taktiku. Tās stratēģiskie pielāgojumi jau ir palīdzējuši tai atvairīt pagājušā gada Ukrainas pretuzbrukumu un dažu pēdējo mēnešu laikā tas ir palīdzējis arī Krievijas spēkiem atgūt lielas teritorijas no Kijevas. Galu galā, ja Krievijas priekšrocības stratēģiskajā adaptācijā turpināsies bez atbilstošas Rietumu atbildes, sliktākais, kas var notikt Ukrainas konfliktā, nav strupceļš. Tā ir Ukrainas sakāve.”*

[3.9.4] Publicēts raksts *“Krievu bezpilota lidaparāti frontes līnijā pasaudzējuši kaujinieci no “404 valsts””*. Rakstā tiek aprakstīts, kā šī kaujiniece nokļuva Ukrainas bruņotajos spēkos un par to, kā viņu izglāba Krievijas karavīri pēc tam, kad viņu pameta savējie.

[3.9.5] Publicēts raksts *“Rasu diskriminācija Baltijā un etniskās tīrīšanas, jo politiķi ir aizmirsuši par vēstures mācībām.”* Rakstā tiek pausts, ka acīmredzami Latvijā “valodas likums” ir vērsts uz krievu un baltkrievu tiesību ierobežošanu. Tāpat rakstā tiek norādīts, ka šādas epizodes, ieskaitot etniskās tīrīšanas un cīņa ar “krieviem”, tiek novērota visās Baltijas valstīs. Piemēram, kaimiņvalstī Lietuvā valsts līmenī notiek reāla kampaņa, lai baltkrievus un krievus “izspiestu” no valsts. Ar dažādiem ieganstiem, visbiežāk kā “draudu Lietuvas nacionālajai drošībai”.

[3.9.6] “Azova” nacisti ar bailēm gaida vēlēšanas Krievijā, jo Baltkrievija var iesaistīties Ukrainas “specoperācijā”.

[4] Kopumā minētajās tīmekļa vietnēs tiek izplatīts naratīvs, ka rietumvalstis un NATO ir vainīgas pie situācijas Ukrainā, savukārt Krievija tikai vēlas nodrošināt mieru pasaulē. Tiek izplatīta būtiski sagrozīta un maldinoša aktuālā informācija par notikumiem Latvijā un pasaulē, kā arī diskreditētas NATO spējas aizstāvēt jebkuru NATO dalībvalsti, attaisnots Krievijas iebrukums Ukrainā. Šādas informācijas izplatīšana, apzināti maldinot sabiedrību par Krievijas Federācijas patiesajiem mērķiem Ukrainā, noskaņojot sabiedrību pret Ukrainas valsti un tautu, kā arī apzināti sagrozot informāciju par krievu valodas izmantošanas iespējām Latvijā un Baltijā, negatīvi ietekmē dažādu sabiedrības grupu mierīgu līdzāspastāvēšanu, tajā skaitā arī Latvijā, un rada riskus dažādām negatīvām provokācijām, kas rada būtisku apdraudējumu Latvijas valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

Ievērojot konstatēto, Padome

secina:

[5] Padomes 2024.gada 14.marta sēdes laikā Padome ir pārliecinājusies par minēto tīmekļa vietņu izplatīto saturu. Elektronisko sakaru likuma 112.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka *“Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei, izvērtējot valsts iestāžu sniegto informāciju, ir tiesības pieņemt lēmumu, ar kuru ierobežo piekļuvi tādām Latvijas teritorijā pieejamām tīmekļvietnēm, kurās tiek izplatīts saturs, kas apdraud vai var apdraudēt valsts*

drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību, liedzot piekļuvi šo tīmekļvietņu domēna vārdam vai interneta protokola (IP) adresei.” Minētā tiesību norma paredz Padomes tiesības, izvērtējot no citām valsts pārvaldes iestādēm saņemto informāciju, pieņemt lēmumu par piekļuves liegšanu tīmekļa vietnēm, ja tajās izplatītais saturs apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību.

Ar terminu “valsts drošība” ir saprotama pasākumu sistēma valsts politisko un ekonomisko pamatu un valsts robežu aizsargāšanai. Šis termins ietver arī “nacionālo drošību”, kas atbilstoši Nacionālās drošības likuma 1.pantā noteiktajam ir *“valsts un sabiedrības īstenotu vienoto, mērķtiecīgu pasākumu rezultātā sasniegts stāvoklis, kurā ir garantēta valsts neatkarība, tās konstitucionālā iekārta un teritoriālā integritāte, sabiedrības brīvības attīstības perspektīva, labklājība un stabilitāte.”* Ievērojot to, ka ir nepieciešams nodrošināt nacionālo drošību un savlaicīgi prognozēt un novērst valsts iekšējo un ārējo apdraudējumu, kā arī garantēt valsts aizsardzību, sabiedrības drošību un tās demokrātisko attīstību, nav pieļaujams, ka Latvijas informatīvajā telpā – gan elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos, gan interneta vidē – tiek izplatīts tāds saturs, kas apdraud vai var radīt apdraudējumu valsts drošībai un sabiedriskajai kārtībai un drošībai.

[6] Padome secina, ka 3.punktā minētās tīmekļa vietnes tiek izmantotas, lai, piemēram, izplatītu propagandu, kara propagandu, atbalstītu karu Ukrainā (tostarp dēvējot to par “specoperāciju”) un pret Ukrainas valsti un ukraiņu nāciju vērstu naratīvu, kā arī sagrozītu un nepatiesu informāciju par Latvijas Republikā notiekošajiem politiskajiem, ekonomiskajiem un sociālajiem procesiem. Tīmekļa vietņu, kurās tiek izplatīta sagrozīta un nepatiesa informācija, kara propaganda, kā arī karu attaisnojoša informācija, izplatīšanas ierobežošana ir nepieciešama, lai nodrošinātu valsts drošību, sabiedrisko kārtību un drošību.

[7] Ņemot vērā Padomes monitoringa rezultātā konstatēto, kompetentās iestādes sniegto informāciju, tīmekļa vietnēs izvietoto saturu, normatīvajos aktos noteikto, kā arī ģeopolitisko situāciju pasaulē, Padome atzīst, ka piekļuves liegšana šī lēmuma 3.punktā un tā apakšpunktos minētajām tīmekļa vietnēm veicama nekavējoties. Padome norāda, ka jebkura nepamatota kavēšanās ar piekļuves liegšanu tīmekļa vietnēm veicinātu apstākļus, ka tīmekļa vietnēs joprojām tiktu izplatīta tāda informācija, kas apdraud valsts drošību, kā arī dezinformācija un viltus ziņas, taču esošajā ģeopolitiskajā situācijā tieši pretēji – nepieciešams nodrošināt uzticamas, kvalitatīvas un faktos balstītas patiesas informācijas pieejamību.

[8] Ņemot vērā, ka lēmums par piekļuves ierobežošanu minētajām tīmekļa vietnēm ir administratīvais akts, pieņemot lēmumu par piekļuves ierobežošanu tīmekļa vietnēm, jāizvērtē administratīvā akta lietderības apsvērumi.

[8.1] Administratīvā akta nepieciešamība leģitīmā mērķa sasniegšanai – Satversmes 100.pants paredz: *“Ikvienam ir tiesības uz vārda brīvību, kas ietver tiesības brīvi iegūt, paturēt un izplatīt informāciju, paust savus uzskatus. Cenzūra ir aizliegta.”* Ikviens ierobežojums attiecībā uz informācijas pieejamību ir jāvērtē vārda brīvības, kas ir demokrātiskas un tiesiskas valsts pamatvērtība, ierobežošanas aspektā. Satversmes 116.pants noteic, ka vārda brīvību var ierobežot likumā paredzētos gadījumos, lai sasniegtu kādu no tajā paredzētajiem leģitīmajiem mērķiem – citu cilvēku tiesības, demokrātisko valsts iekārtu, sabiedrības drošību, labklājību un tikumību. Arī Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 10.panta otrā daļa nosaka: *“Tā kā šo brīvību īstenošana ir saistīta ar pienākumiem un atbildību, tā var tikt pakļauta tādām prasībām,*

nosacījumiem, ierobežojumiem vai sodiem, kas paredzēti likumā un nepieciešami demokrātiskā sabiedrībā, lai aizsargātu valsts drošības, teritoriālās vienotības vai sabiedriskās drošības intereses, nepieļautu nekārtības vai noziedzīgus nodarījumus, aizsargātu veselību vai tikumību, aizsargātu citu cilvēku cieņu vai tiesības, nepieļautu konfidencialas informācijas izpaušanu vai lai saglabātu tiesu varas autoritāti un objektivitāti.” Leģitīmais mērķis vārda brīvības ierobežošanai konkrētajā gadījumā nepārprotami ir valsts un sabiedrības drošība (tajā skaitā informatīvās telpas drošība), demokrātiskas valsts iekārtas saglabāšana. Demokrātiskas valsts iekārtas aizsardzība kā leģitīms mērķis sevī ietver nacionālās drošības un Latvijas teritoriālās vienotības aizsardzību. Padome uzsver, ka elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmās un pakalpojumos, kā arī tīmekļa vietnēs internetā ir aizliegts izplatīt saturu, kas apdraud valsts drošību, un šis valsts drošības apdraudējums ir vērtējams ne vien Latvijas, bet arī citu valstu drošības kontekstā. Nav šaubu, ka apdraudējums valsts drošības interesēm tiek nodarīts arī izmantojot interneta resursus, tajā skaitā tīmekļa vietnes, kurās tiek izplatītas ziņas un dažādi informatīvi materiāli. Satversmes tiesa ir atzinusi, ka ikvienam ir tiesības brīvi paust savus uzskatus jebkādā veidā – mutvārdos, rakstveidā, vizuāli, ar māksliniecisku izteiksmes līdzekļu palīdzību u.tml.¹ Tomēr Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz vārda brīvību nav absolūtas un var tikt ierobežotas, ja tas nepieciešams sabiedrības interešu labā.² Tāpat tiesības uz vārda brīvību nenozīmē visatļautību. Gan no Satversmes, gan arī no Latvijai saistošajiem starptautiskajiem cilvēktiesību dokumentiem izriet, ka tiesības uz vārda brīvību var ierobežot. Valsts var noteikt vārda brīvības ierobežojumus gadījumos, kad personas tiesības uz vārda brīvību tieši ietekmē citu personu tiesības, kā arī gadījumos, kad vārda brīvība rada nepārprotamus un tiešus draudus sabiedrībai.³ Ievērojot minēto, Padome uzskata, ka par leģitīmo mērķi, saskaņā ar kuru ir pieļaujams ar administratīvo aktu ierobežot personas vārda brīvību, atzīstama valsts interese aizsargāt valsts drošību un sabiedrisko kārtību un drošību. Gadījumā, ja personai piešķirtās tiesības brīvi paust savu viedokli tiek izmantotas negodprātīgi – ar mērķi apzināti izplatīt kara propagandu, dezinformāciju un maldināt sabiedrību, tā nav pieļaujama vārda brīvības izpausme un konkrētajā gadījumā tās ierobežošana ir uzskatāma par leģitīmu un samērīgu.

[8.2] Administratīvā akta piemērotība mērķa sasniegšanai – Attiecībā uz vārda brīvības ierobežojuma vērtējumu jāņem vērā, ka sabiedrībai ir tiesības saņemt patiesu informāciju. Padomes ieskatā, sabiedrības interesēs nav saņemt tādu informāciju, kas apdraud valsts vai sabiedrības drošību, valsts teritoriālo vienotību, tāpat sabiedrības interesēs nav saņemt informāciju, kas ir naidu kurinoša un apzināti maldinoša. Šādas informācijas saņemšana daļā sabiedrības var radīt uztraukumu un bailes savas valsts pastāvēšanu un savu, savas ģimenes nākotni, kā arī šķelt sabiedrību. Turklāt šī informācija satur arī dezinformāciju un šādas informācijas rezultātā var rasties un aktivizēties organizācijas, kuras atbalsta radikālas idejas, kā arī to pretinieki, tādējādi neizslēdzot iespēju, ka valstu iekšienē var rasties dažādu grupu protesti un tādējādi neapšaubāmi tiek ietekmēta sabiedriskā kārtībā un cilvēku drošība, kas būtiski un nepārprotami ietekmē valsts drošību kopumā. Gadījumā, ja tīmekļa vietnes, kurās tiek izplatīta informācija, kas apdraud valsts drošību, Latvijas teritorijā nebūtu pieejamas, pieejamība šai informācijai būtu krietni mazāka, tādējādi arī šīs informācijas aprīte samazinātos

¹ Satversmes tiesas 2003.gada 5.jūnija spriedums lietā Nr.2003-02-0106, secinājumu daļas 1.punkts. Kā arī 2003.gada 29.oktobra spriedums lietā Nr.2003-05-01, 21.punkts.

² Satversmes tiesas 2015.gada 2.jūlija spriedums lietā Nr.2015-01-01, 13.punkts.

³ Satversmes tiesas 2003.gada 29.oktobra spriedums lietā Nr. 2003-05-01, secinājumu daļas 22.punkts.

un ir prognozējams, ka nodarītais kaitējums būtu ievērojami mazāks. Līdz ar to, Padomes ieskatā, Elektronisko sakaru likumā paredzētais instruments tiesību uz vārda brīvību ierobežošanai – tiesības pieņemt lēmumu, ar kuru ierobežo piekļuvi tādām Latvijas teritorijā pieejamām tīmekļvietnēm, kurās tiek izplatīts saturs, kas apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību – ir uzskatāms par piemērotu līdzekli legītīmā mērķa sasniegšanai.

[8.3] Vai mērķi nav iespējams sasniegt ar līdzekļiem, kas mazāk ierobežo administratīvā procesa dalībnieku tiesības vai intereses – Padomes ieskatā, piekļuves liegšana minētajām tīmekļa vietnēm visefektīvāk nodrošina sabiedrības interešu aizsardzību. Padome norāda, ka, lai garantētu sabiedrības interešu aizsardzību, ir nepieciešams rīkoties nekavējoties, tādējādi Padome, pieņemot lēmumu, neuzklausā minēto tīmekļa vietņu veidotājus. Atbilstoši Administratīvā procesa likumā noteiktajam Padome norāda, ka iemesls tīmekļa vietņu pārstāvju neuzklausīšanai ir fakts, ka tīmekļa vietnēs izplatītā informācija apdraud valsts un sabiedrības drošību, tādēļ lēmums par piekļuves liegšanu tām pieņemams pēc iespējas ātrāk. Vienlaikus Padome uzsver, ka tās rīcībā ir visa nepieciešamā informācija par tīmekļa vietnēs izvietoto saturu, tāpat, Padomes ieskatā, situāciju nebūtu iespējams mainīt, tīmekļa vietņu veidotājiem izņemot vai liedzot piekļuvi atsevišķām satura vienībām, jo tīmekļa vietnēs izvietotais saturs kopumā apdraud valsts drošību un sabiedrisko kārtību un drošību. Tāpat pat gadījumā, ja tiktu izņemtas atsevišķas satura vienības, Padomei būtu jāiegulda nesamērīgi resursi nepārtrauktam tīmekļa vietņu monitoringam, lai pārliecinātos, ka tīmekļa vietnēs atkārtoti netiek izvietots jau iepriekš izņemtais valsts drošību apdraudošais saturs, kā arī cits jauns saturs. Lai garantētu valsts un sabiedrības drošības interešu aizsardzību, Padome secina, ka citi, privātpersonu mazāk ierobežojoši līdzekļi, konkrētajā gadījumā nav piemērojami, jo tie nesasnies mērķi. Mērķi – piekļuves ierobežošanu šim saturam – var sasniegt tikai liedzot piekļuvi tam.

[8.4] administratīvā akta samērīgumu – vai sabiedrības ieguvums ir lielāks, nekā privātpersonas interešu aizskārums. Tiesību piemērošanas neatņemama sastāvdaļa ir tiesisko seku konkretizēšana un šajā posmā tiesību piemērotāja pienākums ir apsvērt tiesiskās sekas un izvēlēties tās sekas, kuras sasniedz tiesību mērķi – taisnīgumu.⁴ Uz šādu iestādes pienākumu norāda arī APL 13.pantā nostiprinātais samērīguma princips: *“Labumam, ko sabiedrība iegūst ar ierobežojumiem, kas uzlikti adresātam, ir jābūt lielākam nekā viņa tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumam. Būtiski privātpersonas tiesību vai tiesisko interešu ierobežojumi ir attaisnojami tikai ar nozīmīgu sabiedrības labumu.”* Padomes ieskatā, konkrētajā gadījumā labums, ko iegūs sabiedrība, ir ievērojami lielāks nekā tiesību ierobežojums, jo sabiedrību vairs nesasnies tāda informācija, kas apdraud gan Latvijas, gan Ukrainas valstu drošību un arī Eiropas drošību kopumā, kā arī apzināti maldinoša informācija un kara propaganda. Padomes ieskatā, šāds ierobežojums jo īpaši ir uzskatāms par samērīgu, ņemot vērā ģeopolitiskos apstākļus, kādos šobrīd atrodas Latvija un Pasaule. Krievija jau ilgstoši veic mērķtiecīgas dezinformācijas kampaņas Latvijā un arī citās Eiropas valstīs ar mērķi izplatīt dezinformāciju, ieviest bailes un apzināti sagrozīt gan vēstures gan mūsdienu notikumus. Ievērojot minēto ir īpaši svarīgi liegt piekļuvi šāda veida saturam un nodrošināt, ka sabiedrībai ir pieejams patiess, pārbaudīts un precīzs saturs par notikumiem Latvijā un Pasaulē. Tādējādi, Padomes ieskatā, sabiedrības ieguvums ir ievērojami lielāks nekā indivīda tiesību ierobežojums, jo sabiedrību,

⁴ Satversmes tiesas 2007.gada 28.februāra lēmums lietā Nr. 2006-41-01, 14.2. punkts.

izmantojot šīs tīmekļa vietnes, vairs nenasniegs kara propaganda, dezinformējošs un sabiedrības un valsts drošību apdraudošs saturs.

[9] Ievērojot minēto un izvērtējot lietā esošās ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā, Padome secina, ka tīmekļa vietnēs <https://mk-pskov.ru>; <https://life.ru>; <https://www.pnp.ru>; <https://news-front.su>; <https://russskie.org>; <https://ont.by>; <https://www.sb.by>; <http://www.council.gov.ru>; <https://x-true.info> tiek izplatīts saturs, kas apdraud valsts drošību, tajā skaitā Latvijas nacionālo drošību.

[10] Padome saskaņā ar APL 62.panta trešo daļu un papildu 8.3. punktā norādītajam norāda apsvērumus, kāpēc tā uzskata, ka pie konkrētā lēmuma pieņemšanas nav nepieciešams uzklaut šī lēmuma adresātu viedokli. Saskaņā ar APL 62.panta otrās daļas 1.punktā noteikto *“personas viedokļu un argumentu noskaidrošana nav nepieciešama, ja administratīvā akta izdošana ir steidzama un jebkura kavēšanās tieši apdraud valsts drošību, sabiedrisko kārtību, vidi, personas dzīvību, veselību un mantu.”* Ievērojot minēto, secināms, ka Padomei nav pienākuma uzklaut lēmuma adresātu viedokli, jo jebkura kavēšanās lēmums pieņemšanā rada draudus valsts drošībai un sabiedriskajai drošībai. Tāpat jāņem vērā, ka Padome pamatojusi šāda ierobežojuma atbilstību tiesību uz vārda brīvību aizsardzības kontekstā. Secinot, ka administratīvais akts samērīgi ierobežo personas, kas veido lēmuma 3.punktā (izvērstā veidā) un 9.punktā norādīto tīmekļa vietņu, tiesības un šādu ierobežojumu sabiedrības interesēs ir nepieciešams noteikt bez kavēšanās, potenciālo adresātu viedokļa uzklautšana nav nepieciešama.

[11] Ņemot vērā minēto, Padome uzskata par nepieciešamu izmantot tai Elektronisko sakaru likuma 112. pantā piešķirtās tiesības, izvērtējot valsts iestāžu sniegto informāciju, *“[.] pieņemot lēmumu, ar kuru ierobežo piekļuvi tādām Latvijas teritorijā pieejamām tīmekļvietnēm, kurās tiek izplatīts saturs, kas apdraud vai var apdraudēt valsts drošību vai sabiedrisko kārtību un drošību, liedzot piekļuvi šo tīmekļvietņu domēna vārdam vai interneta protokola (IP) adresei.”*

[12] Lai informētu tīmekļa vietņu iespējamus lietotājus par iemeslu, kāpēc tīmekļa vietne vairs nav pieejama, nepieciešams veikt minēto tīmekļa vietņu lietotāju automātisku novirzīšanu uz Padomes izveidoto informatīvo paziņojumu: <https://nelegalssaturs.lv>.

Ievērojot minēto un saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 112.panta pirmo daļu un Administratīvā procesa likuma 67.pantu, Padome

n o l e m j :

1. Ierobežot piekļuvi Latvijā pieejamām tīmekļa vietnēm *“<https://mk-pskov.ru>; <https://life.ru>; <https://www.pnp.ru>; <https://news-front.su>; <https://russskie.org>; <https://ont.by>; <https://www.sb.by>; <http://www.council.gov.ru>; <https://x-true.info>”*, liedzot piekļuvi šo tīmekļa vietņu domēna vārdiem vai interneta protokola adresēm.
2. Ierobežot piekļuvi Latvijā pieejamo tīmekļa vietņu *<https://mk-pskov.ru>; <https://life.ru>; <https://www.pnp.ru>; <https://news-front.su>; <https://russskie.org>; <https://ont.by>; <https://www.sb.by>; <http://www.council.gov.ru>; <https://x-true.info>* dublējošām spoguļlapām.

3. Pieņemto lēmumu paziņot Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā reģistrētajiem interneta pakalpojumus sniedzošajiem komersantiem.
4. Uzdot Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā reģistrētajiem interneta pakalpojumus sniedzošajiem komersantiem nekavējoties liegt pakalpojumu tīmekļvietnei un tās domēna vārdiem, novirzot to lietotājus uz informatīvo paziņojumu <https://nelegalssaturs.lv>. Interneta pakalpojuma sniedzējiem ir pienākums ierobežot pakalpojumu konkrētajiem interneta resursiem gan izmantojot globāla tīmekļa prefiksu “www”, gan bez tā.
5. Iekļaut domēna vārdus Padomes mājaslapā izvietotajā sarakstā, kurā norādīti tie domēna vārdi, kuru izmantošana ir tikusi ierobežota.
6. Atbildīgs par šī lēmuma izpildes kontroli ir Padomes priekšsēdētājs Ivars Āboliņš.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188.panta otro daļu administratīvo aktu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 112.panta septīto daļu šā lēmuma apstrīdēšana un pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Ņemot vērā administratīvā akta steidzamību, Padome nosaka, ka administratīvais akts jāizpilda nekavējoties. Ja administratīvais akts netiks izpildīts labprātīgi, tas tiks izpildīts piespiedu kārtā. Administratīvā akta piespiedu izpildes izmaksas sedz adresāts.

Padomes priekšsēdētājs

Ivars Āboliņš

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA

ZĪMOGU